

dopr. ř. arcíť povinna, výtěžek prodeje po srážce výdajů a poplatků odesílateli dáti k dispozici, to však dráha dle vlastního tvrzení žalobkyně učinila, nabízejíc žalobkyni dotyčnou částku, které žalobkyně ovšem nepřijala. Proto slušelo se žalovanou stranu uznati povinnou, aby zaplatila žalobkyni onen výtěžek, který dle protokolu o prodeji činí zbývajících 110 Kč 50 h, to arcíť bez úroků, neboť na žalovanou dráhu v tomto směru žádná vina v prodlení nepadá (§ 1334 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání — mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud se týče dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), není dovolání opodstatněno. Zcela samostatně § 81 (4) a) žel. dopr. ř. uvádí oprávnění dráhy, zboží, jež doručeno býti nemůže a podléhá rychlé zkáze . . . , ihned beze všech formalit co nejlépe prodati. O nastávajícím prodeji mají odesílatel a příjemce býti vyrozuměni, leda že to není proveditelné. Že toto ustanovení žel. dopr. ř. nutno pojímat zcela samostatně a že nepředpokládá, by tu byla též podmínka § 81 (3) žel. dopr. ř., jde na jevo z celé gramatické skladby § 81 žel. dopr. ř. a zvláště jeho odstavců (3) a (4) a poukazuje se ve směru tom na správné odůvodnění rozsudku soudu odvolacího, k němuž se vzhledem k vývodům dovolání jen ještě připomíná toto: Kdyby dráha směla teprve tenkrát zboží, zkáze podléhající, prodati, když odesílatel příkazu, co se s ním státi má, vůbec neb bez otálení nepodal, nemohla by zboží prodati hned, jak jí velí § 81 (4) a) žel. dopr. ř. Právě však to, že jest povinna prodati hned bez formalit, a vyrozumět strany jen, je-li to (scilicet před prodejem na hned ustanoveným), proveditelné, ukazuje k tomu, že není spojování odstavců (3) a (4) a § 81 žel. dopr. ř. tak, jak to učinil prvý soudce pro výklad § 81 žel. dopr. ř. přípustno. Hlavní důraz se tu klade na to, aby zboží, zkáze podléhající, bylo prodáno ihned (patrně proto, by se zcela nezkazilo a by se zachránilo, co se zachrániti dá) a vyrozuměti se mají strany jen, je-li to proveditelné. Žalující strana, snažíc se dokázati, že by její odpověď na telegrafickou zprávu, že adresát zboží nepřijal, dráha již obdržeti nemohla, sama připouští, že telegrafické vyrozumění o ustanoveném prodeji nebylo by i pro krátkost času stihlo, takže tím, že vůbec zvláště posláno nebylo, nestala se jí žádná újma, a bylo by bývalo zbytečným, na věci ničeho neměním formálním je posílati s vědomím, že nedejde. Vyrozmívání o zamýšleném prodeji bylo tedy neproveditelné, určovati pak prodej na pozdější den bylo riskantní a proto vzhledem k znění odst. (4) slovo »i h n e d«, nepřipustným. Vždyť zjištěno, že borůvky již kvasily, dle kaši tvořily a bedny takřka v šťávě borůvkové plavaly.

Čís. 1304.

Majitel čistírny jest za poměrů poválečných povinen dáti pojistiti věci, dané mu k čistění.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1921, Rv I 614/21.)

Žalobce dal žalovanému majiteli čistírny oblek ku čistění. Ježto se oblek při vloupání do závodu žalovaného ztratil, domáhal se žalobce náhrady škody žalobou, již procesní soud první stolice vyhověl, zjistiť, že žalovaný nepojistil žalobcových věcí, pročez jest mu práv dle § 1293 obč. zák. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalovaného, jemuž byl odevzdán oblek ku vyčistění, vedle jeho vlastnosti jakožto osoby, zjednané ku výkonu práce, nutno pokládati též za uschovatele ve smyslu ustanovení § 957—970 obč. zák. Vedle § 964 obč. zák. ručí ukládatel pouze za onu škodu, kterou způsobil opomenutím povinné (obyčejné) péče, nikoli však za náhodu. Když pak, jak soud první stolice běže za zjištěno, v kritickou noc, kdy krádež do závodních místností žalovaného byla spáchána, veškeré vchody do místností, jakož i dvěře z chodby do expedičních místností na klíče byly uzamčeny a mimo to také všechny dvěře závorami byly uzavřeny, není pochybnosti o tom, že žalovaný povinnosti jemu v § 964 obč. zák. uložené úplně vyhověl, což i první stolice sama uznává tím, že v důvodech svého rozsudku praví, že nelze žalovanému přičítati nějaké speciální nedbalosti v době kritické. Že pak, jak rovněž první stolice za zjištěno běže, neznámý pachatel do závodu žalovaného se vloupal a paklíči domovní dvěře a dvěře do expedičních místností si otevřel a závory vypálil a šatstvo a jiné předměty v místnostech těch uložené, mezi jiným též i oblek žalobcův ukradl, to pokládati nutno za náhodu, jakou právě má na zřeteli § 964 obč. zák. K tomu,

aby věci zákazníky ku čistění odevzdané, dal proti škodě způsobené vloupáním pojistiti, žalovaný ani v duchu nějakého zákonného ustanovení ani žádným nařízením a také ne smlouvou se žalobcem uzavřenou zavázán nebyl a to také nenáleží k pojmu povinné péče a zachování nějaké obzvláštní mimořádné péče zákon žalovanému neukládá. Na tom, zdali závod žalovaného je většího či menšího rozměru, a jaký zisk ze závodu plyne, jest pro otázku povinnosti žalovaného bez významu a tvrzení první stolice, že větší závody zloděje více lákají nežli menší v denních zkušenostech veliké opory nenalézají. Ostatně je známo, že pojišťovny vyplácejí zjištěnou skutečnou cenu a že tudíž musel by závod v každém jednotlivém případě předmět do závodu odevzdaný dáti si znalecky odhadnouti, aby byla na jisto postavena jeho skutečná cena a dle toho od případu k případu svou pojišťovací smlouvu upravovati, což by bylo s velikými obtížemi spojeno a skoro nemožno. Mimo to poukázati nutno k tomu, že žalobce v žalobě neuvedl skutečností, jež by pro žalovaného zakládaly nějakou přísnější povinnost nežli onu § 964 obč. zák., a dále odkazuje se též na ustanovení § 1296 obč. zák., kterým vyslovena domněnka, že škoda žalobcova povstala bez zavinění žalovaného.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Nelze upřítí oprávnění dovolacímu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. Žalovaný ručí jako schovatel dle § 964 obč. zák. za škodu z opomenutí povinné péče. Míru této povinné péče, již schovatel vynaložiti má, dlužno posuzovati s hlediska § 1297 obč. zák., a tu ze zásady, v tomto § vytyčené plyne, že jen škoda, kterou lze zameziti námahou, přesahující hranici v tomto ustanovení vytyčenou, jest náhodou ve smyslu § 964 a 1311

obč. zák., za niž žalovaný ovšem již neručí. Nárok žalobní jest však odůvodněn, poněvadž žalovaný v tomto případě nevynaložil takového stupně péle a pozornosti, který při obyčejných schopnostech lze vynaložiti. Jest ovšem pravdou, že za dob normálních, kdy krádeže vloupáním nebyly tak časté, nemohlo se žádati, by majitelé čistíren a barvíren věci jim svěřené pojišťovali proti krádežím, které vzhledem k uspořádanějším poměrům hospodářským, obzvláště vzhledem k poměrně nepatrné ceně věcí, o něž šlo, byly celkem velmi řídké. Jinak má se věc za nynějších rozvrácených poměrů poválečných, kdy hodnota všech předmětů potřeby, obzvláště však šatstva a prádla dosahuje ještě stále vysokého čísla, předměty tyto jsou proto také zvláště v místnostech, kde jsou shromážděny za účelem čistění, barvení a oprav, hledaným předmětem smělých krádeží. Ostatně denní zkušenost učí, že i osoby soukromé, jež poštou nebo dráhou věci takové posílají, odesílají je jako cenné zásilky a pojišťují je. Uschování jich ve větším množství spojeno jest tedy s patrným nebezpečím, jehož si zvláště majitel většího odborného závodu musí býti vědom a proti němuž musí předsevzítí veškerá opatření preventivní, jež jsou po ruce. Žalovaný si byl ostatně tohoto nebezpečí vědom; z výpovědi jeho manželky vyplývá, že byl před krádeží proti vloupání pojištěn a že v době krádeže jednal o pojištění u jiné pojišťovny. Lze proto právem tvrditi, že v případě, o nějž jde, nevynaložil žalovaný při uschování obleku takového stupně péle a pozornosti, který při obyčejných schopnostech vzhledem k poměrům daného případu měl vynaložiti.

Čís. 1305.

Jest nicotnou (příčí se dobrým mravům) úmluva, již bylo kýmsi třetím manželi slíbeno určité plnění pro případ, že dá se rozvésti (rozloučiti) s druhým manželem. Nicotnost smlouvy je nezhojitelnou.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1921, Rv I 715/21.)

Žalobkyně domáhala se na žalované pozůstalosti původně měsíčních 1000 Kč, jež později obmezila na náhradu 30.000 Kč, jež prý ji zůstavitel slíbil, dá-li se rozvésti a rozloučiti se svým manželem, kterémužto přání žalobkyně vyhověla. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta. Nejvyšší soud uvedl mimo jiné

v důvodech:

Zákon stojí na stanovisku, že manželství o sobě jest institucí čistě mravní (§ 44 obč. zák.) a nikoli majetkoprávní, manželská smlouva že tedy není záležitostí majetkoprávního obchodu, že tudíž všechny úmysly ziskové mají při ní zůstatí stranou, že zisk nemá býti pohnutkou k uskutečnění sňatku, ať by šlo o zisk číkoli. Právě proto ustanovil § 879 st. i. n. zn. obč. zák., že nicotná jest smlouva, kterou se něco slibuje za vyjednání manželské smlouvy; ze ziskového úmyslu nemá býti sňatek ani zprostředkovan, tím méně uzavírán. Majetkoprávní poměry manželů vyžadují sice úpravy, proto zákon dopouští t. zv. smlouvy svatební, jež však od manželské smlouvy přesně dlužno lišiti. Ačkoliv tedy manželství nemá uzavíráno býti ze ziskovosti, nemůže to zákon nicméně zameziti, pro-